

Krias HaTorah: Recreating Matan Torah Every Mon/Thurs

I. A Very Old Takana

1. תלמוד בבלי - מסכת בבא קמא דף פב עמוד א

עשרה תקנות תיקן עזרא: שקורין בשבת וקורין בשני ובחמישי... עזרא תיקן? והא מעיקרא הוה מיתקנא! דתניא: "ויילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים". דורשי רשומות אמרו: אין מים אלא תורה, שנאמר: "הוי כל צמא לכו למים", כיון שהלכו שלשת ימים בלא תורה נלאו, עמדו **נביאים שביניהם** ותיקנו להם שיהו קורין בשבת ומפסיקין באחד בשבת, וקורין בשני ומפסיקין שלישי ורביעי, וקורין בחמישי ומפסיקין ערב שבת, כדי שלא ילינו ג' ימים בלא תורה! מעיקרא תקנו חד גברא תלתא פסוקי, אי נמי תלתא גברי תלתא פסוקי, כנגד כהנים ליום וישראלים, אתא הוא תיקן תלתא גברי ועשרה פסוקי, כנגד עשרה בטלנין.

2. רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים - פרק יב הלכה א

משה רבינו תיקן להם לישראל שיהו קורין בתורה ברבים בשבת ובשני ובחמישי בשחרית כדי שלא יהו שלשה ימים בלא שמיעת תורה, ועזרא תיקן שיהו קורין כן במנחה בכל שבת משום יושבי קרנות, וגם הוא תיקן שיהו קורין בשני ובחמישי שלשה בני אדם ולא יקראו פחות מעשרה פסוקים.

3. כסף משנה - שם

וכלפי מה שאמרו "עמדו נביאים ותקנו" כתב רבינו "משה רבינו" שהוא היה הנביא הגדול וכל נביאים שבדור בית דינו הוא ועוד שלא עשו דבר אלא בהסכמתו וא"כ אליו ראוי ליחס הענין. ועוד דגרסינן בירושלמי וכתב הרי"ף (פרק הקורא עומד ויושב) משה תיקן לישראל שיהיו קורין בתורה בשבתות ובי"ט ובראש חודש ובחש"מ.

4. תוספות - מסכת בבא קמא דף פב עמוד א

וא"ת מ"ש שתיקנו שני וחמישי וי"ל משום דאמר במדרש משה רבינו ע"ה עלה בחמישי לקבל לוחות האחרונות וירד בשני ונתרצה לו המקום ולפי שהיה עת רצון באותה עלייה וירידה קבעו בשני וחמישי, ולכך נמי נהגו להתענות בב' וה'

II. Matan Torah - Then and Now

5. שולחן ערוך - אורח חיים סימן קמו סעיף ד

א"צ לעמוד מעומד בעת שקורין בתורה. **הגה:** ויש מחמירין ועומדין, וכן עשה מהר"ם (מרדכי פרק ר"א דמילה).

6. משנה ברורה - שם ס"ק יט

כתב הפר"ח והגר"א דהעיקר כסברא הראשונה וכן נהגו. והב"ח (בסימן קמ"א) כתב דגם מההר"ם מודה דמדינא שרי אלא דס"ל דראוי להדר ולעמוד מפני שצריך האדם להעלות בדעתו כששומע הקריאה מפי הקורא כאלו קבלה אותה שעה מהר סיני ובהר סיני היו כל ישראל עומדין כדכתיב אנכי עומד בין ה' וביניכם

7. תורה תמימה - שמות פרק טו פסוק כב (הערה לד)

והנה פסוק זה נאמר קודם קבלת לוחות אחרונים וקודם לוחות ראשונים ואף קודם מ"ת, ואיך יתכן שיכוננו אז לכונה זו?

8. פרישת ואתחנן - פרק ד

(ט) רק השמר לה ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראוי עיניך ופן יסורו מלכתך כל ימי חייך והודעתם לבניך ולבני בניך: (י) יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחרב באמר ה' אלי הקהל לי את העם ואשמעם את דברי...

9. רמב"ן - פרשת ואתחנן פרק ד פסוק ט

הכתוב הזה לפי דעתי מצות לא תעשה, הוזהיר בה מאד, כי כאשר אמר שנוזהר בכל המצות ונשמור החוקים והמשפטים לעשותם, חזר ואמר רק אני מזהירך מאד להשמר ולשמור עצמך מאד מאד לזכור מאין באו אליך המצות. שלא תשכח מעמד הר סיני מכל הדברים אשר ראו שם עיניך הקולות והלפידים את כבודו ואת גדלו ודבריו אשר שמעת שם מתוך האש, ותודיע כל הדברים אשר ראו עיניך במעמד הנכבד שהוא לבניך ולבני בניך עד עולם. ופירש הטעם כי השם עשה המעמד ההוא כדי שתלמדו ליראה אותו כל הימים ואת בניכם תלמדון לדורות עולם, אם כן עשו אתם ככה ואל תשכחו אותו... וצוה במצות עשה שנודיע בו לכל זרענו מדור לדור כל מה שהיה שם בראיה ובשמיעה.

10. השגות הרמב"ן לספר המצוות לרמב"ם - שכחת העשין (טו)

שנצטוינו להודות לשמו ית' בכל עת שנקרא בתורה על הטובה הגדולה שעשה לנו בתתו תורתו אלינו והודיענו המעשים הרצויים לפניו שבהם ננחל חיי העולם הבא... וברכות (כא א) אמרו מנין לברכת התורה לפני מן התורה שנ' כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלקיננו... והעולה מזה שברכת התורה לפני מצות עשה דאורייתא... ואין ראוי למנותה מצוה אחת עם הקריאה, כמו שמקרא בכורים אינו נמנה אחת עם הבאתן, וספור יציאת מצרים עם אכילת הפסח:

11. תלמוד בבלי - מסכת ברכות דף כב עמוד א

דתניא: והודעתם לבניך ולבני בניך, וכתוב בתריה יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב, מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיע אף כאן באימה וביראה וברתת ובזיע

12. נפש הרב - עמ' קלו

והסביר רבנו [הגרי"ד סולובייצ'יק] ענין זה (שה"ברכו" שבתחילה מעכבת במצות קריאת התורה) ואמר (באיש ההלכה עמ' רכז) שקריאת התורה בצבור באה לא רק לשם לימוד, כי אם גם לשם סידור פגישה עם האלקים, כמו שאירע לאבותינו בסיני, כל קריאה וקריאה היא מתן תורה חדש, החייאת העמידה הפלאית בתחתית ההר הבוער באש... יש בקריאת התורה משום גילוי שכינה, ובכל מקום ובכל זמן כשהאדם מרגיש נוכחותו של הקב"ה, חייב הוא לקדש את שמו של הקב"ה, ולתת לו שבח והודיה... חומרת המהר"ם רוטנברג לעמוד בקריאת התורה מיוסדת על אותו העיקרון... העמידה היא תוצאת חוויית הגילוי... אנו "מחקים" (את מעמד הר סיני). וכן מצינו בס' נחמיה (ח:ו) "וַיִּכְרְף עֲזָרָא אֶת ה' הָאֱלֹקִים הַגָּדוֹל וַיַּעֲנוּ כָּל הָעָם אָמֵן אָמֵן בְּמַעַל יְדֵיהֶם וַיִּקְדּוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לַה' אַפְּסִים אֲרָצָה", הרי שכן עשה עזרא שהקדים דבר שבקדושה לקריאת התורה.

13. רמב"ן - פרשת תרומה פרק כה פסוק ב

והנה עקר החפץ במשכן הוא מקום מנוחת השכינה שהוא הארון, כמו שאמר (להלן כה כב) ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת... וסוד המשכן הוא, שיהיה הכבוד אשר שכן על הר סיני שוכן עליו בנסתר... והיה במשכן תמיד עם ישראל הכבוד שנראה להם בהר סיני, ובבא משה היה אליו הדבור אשר נדבר לו בהר סיני. וכמו שאמר במתן תורה (דברים ד לו) מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה כך במשכן כתיב (במדבר ז פט) וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת מבין שני הכרובים וידבר אליו...

III. Taking it with Us**14. דף על הדף - בבא קמא דף פב עמוד א**

כתיב "ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' וגו'" (במדבר י, לה),
וברש"י - לפי שהיה מקדים לפנייהם מהלך שלשה ימים, היה משה אומר עמוד והמתן לנו ואל תתרחק יותר.
ועפ"י דברי חז"ל כאן נוכל להסביר בקשת משה רבינו ע"ה, שכאשר ראה שארון ברית ה' - שבו התורה מונחת,

מתרחקת מישראל דרך שלשת ימים, בקש "עמוד והמתן לנו ואל תרחק יותר", שכן אסור שיהיה מרחק בין ישראל לתורה יותר ממרחק שלשת ימים.

15. סידור (אשכנז) - הוצאת ספר תורה

ויהי בִּבְסֵעַ הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוֹמָה ה' וַיַּפְצוּ אֲבִיבֵי וַיִּנְסוּ מִשְׁנֵאִיף מִפְּנֵי: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר ה' מִירוּשָׁלַם: בְּרוּךְ שָׁנַתָּן תוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשָׁתוֹ:

16. תיקוני זוהר - ויקהל דף רו עמוד א

אר"ש כד מפקין ס"ת בצבורא למקרי ביה מפתחי תרעי דשמיא דרחמין ומעוררין את האהבה לעילא ואיבעי ליה לבר נש למימר הכי:

בְּרִיךְ שְׁמֵהּ דְמָרָא עֲלֵמָא. בְּרִיךְ פְּתִירָה וְאַתְרָהּ. יְהֵא רְעוּתָהּ עִם עַמָּהּ יִשְׂרָאֵל לְעֵלָם וּפְרָקוּן יְמִינָהּ אַחֲזִי לְעַמָּהּ בְּבֵית מִקְדָּשָׁהּ וְלֵאמֹתוּי לְנָא מְטוּב נְהוּרָה וְלִקְבֵּל צְלוֹתָנָא בְּרַחֲמִין. יְהֵא רַעְוָא קְדָמָה דְתוֹרִיף לָן חַיִּין בְּטִיבוּ וְלִהְיִי אֲנָא פְּקִידָא בְּגוֹ צְדִיקָא לְמַרְחָם עָלֵי וּלְמַנְטֵר יְתִי וַיְתִּי-כְלִי-דִי-לִי וְדִי-לְעַמָּהּ יִשְׂרָאֵל. אֲנִתָּהּ הוּא זֶן לְכֵלָא וּמְפָרְגִס לְכֵלָא. אֲנִתָּהּ הוּא שְׁלִיט עַל-כֵּלָא אֲנִתָּהּ הוּא דְשְׁלִיט עַל-מַלְכֵיָא וּמְלֻכוּתָא דִּילָהּ הִיא. אֲנָא עֲבָדָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְסִגִּידָנָא קַמָּהּ וּמְקַמִּי דִּיקָר אֲוִרִיתָהּ בְּכִלְעֵדוֹן וְעֵדוֹן. לֹא עַל-אַנְשֵׁי רַחֲמֵינָא וְלֹא עַל-בְּרֵאֲלֵהִין סְמִיכָנָא. אֲלֵא בְּאֵל-הָא דְשָׁמַיָא דְהוּא אֵל-הָא קָשׁוּט וְאֲוִרִיתָהּ קָשׁוּט וְנִבְיֵאוּהִי קָשׁוּט וּמְסַגָּא לְמַעְבַּד טְבָנוּן וְקָשׁוּט. בְּה אֲנָא רַחֲמִין וְלְשִׁמְהָ קְדִישָׁא יִקְרָא אֲנָא אֲמָר תְּשַׁבְּחוּן. יְהֵא רַעְוָא קְדָמָה דְתַפְתַּח לְבָאֵי בְּאוֹרֵיתָא וּתְשֻׁלִים מְשָׁאֲלִין דְלְבָאֵי וְלְבָא דְכָל-עַמָּהּ יִשְׂרָאֵל לְטָב וּלְחַיִּין וְלְשָׁלָם:

Blessed is the Name of the Master of the universe. Blessed is Your crown and Your place. May Your good will [be] with Your people Israel forever. Show Your people the redemption of Your right hand in Your Holy Temple. Bestow on us Your excellent light, and accept our prayer with compassion. May it be Your will to prolong our lives in well-being. Let me be counted among the righteous, so that You will have compassion on me and protect me and all that is mine, and all that belongs to Your people, Israel. You are He Who nourishes all and maintains all; You are He Who rules over all; You are He Who rules over kings, and the kingdom is Yours. **I am a servant of the Holy One, blessed is He, I bow before Him and before the honor of His Torah at all times.** Not in man do I put my trust, nor do I rely on any angel; but only in the God of heaven, Who is the true God, Whose Torah is truth, Whose prophets are true, and Who performs many deeds of goodness and truth. In Him I put my trust and to His honored, holy Name I utter praises. May it be Your will to open my heart to Torah, and to fulfill the desires of my heart, and of the heart of Your people Israel, for goodness, for life, and for peace.

17. סידור (אשכנז) - קריאת התורה

וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּה' אֱלֹקֵיכֶם חַיִּים בְּלִבְכֶם הַיּוֹם

18. סידור (אשכנז) - הכנסת ספר תורה

וַיִּבְנֶהָ יֹאמֶר שׁוּבָה ה' רַבְּבוֹת אֵלַי יִשְׂרָאֵל: קוֹמָה ה' לְמַנְחֵתָהּ אֶתָּה וְאֶרֶן עֲנֵה: כְּתִיבָהּ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וְחִסְדֵיךָ יִרְבְּנוּ: בְּעֵבוֹר דָּוִד עֲבָדָה אֵל תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחָהּ: כִּי לָקַח טוֹב נְתַתִּי לָכֶם תּוֹרַתִּי אֵל תַּעֲזֹבוּ: עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֵיהָ מְאֹשֵׁר: דְּרָבִיחָהּ דְרָכֵי נְעָם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם: הַשִּׁיבָנוּ ה' אֱלֹהֵי וְנִשְׁוֹבָה חֲדָשׁ יְמֵינוּ כְּקִדְמָה:

IV. Like a Physical Thirst

19. מכתב מאליהו - חלק ג (עמ' 180)

אמרו חז"ל לנשמה יש תרי"ג איברים, וכנגדם תרי"ג מצוות שמשפיעות להם היותם (ע' ריש שער קדושה לר"ח ויטאל זצ"ל). וכן מצינו (ב"ק פב.) "וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים... כיון שהלכו שלשת ימים בלא מים מיד נלאו". ומפני זה תקנו לקרוא בתורה ביום שני וחמישי. בלי תורה הנשמה מתעייפת מצמאון, כמו ההולך במדבר שלשת ימים בלי מים. וכן ההולך בלי מצות ומעשים טובים מסלק ח"ו את החיות מנשמתו, ונעשה חולה, ובעל מום לרוחניות.

Takeaways:

1. *Leining* Monday and Thursday has its roots in *takana* of Moshe Rabbeinu to quench our "thirst"
2. This is not just an act of talmud torah but an experiential reenactment of Kabalas HaTorah
 - a. Gathering in *mikdash (me'at)* to study torah and recite Birchas HaTorah captures the key features of that rendezvous with the Divine. This is how we hear Hashem speak to us.
 - b. Mon and Thurs were particularly auspicious days in our maintenance of that relationship
3. We bookend *leining* with pesukim/tefillos w/ message: take this with you the rest of the day/week
4. Comparison to physical thirst teaches us:
 - a. Even if we have a good excuse not to learn, malnourished is malnourished
 - b. We should not be complacent with the bare minimum of nourishment
 - c. The more we crave it, the better it tastes!